

POKROK ZÁPADU.

Založen 1871.—Roč. 37.

Omaha, Neb., ve středu 8. dubna 1908.

Číslo 37.

Zprávy zahraničné

RAKOUSKO-UHERSKO.

Cisár František Josef, který se, jak patrně, úplně zotavil z posledního návalu nemoci, podnikl dne 30. března delší procházku na volném vzduchu. Přijal také audienci německého říšského kancléře Buelowa.

Jazykové spory v Čechách, jak všechny známky nasvědčují, přece jen povedou k ministerské krizi. V rozpočtové komisi říšské rady čestí poslanci se v rozhodnutí vystoupili proti jednání německých soudců, kteří odpírají vyřizování česká podání. Ministr spravedlnosti slíhl, že co nejdříve vydá podrobné prohlášení. Především ale poukázal na to, že Stremayrovu nařízení trvá dále, avšak vláde není možno německé soudce následkem jejich nedotknutelnosti přimět, by se dle nařízení toho řídili. Čechové, nahlížejíce, že od nynějška vlády nemohou se nadíti žádné nápravy, hrozí, že čestí ministři vystoupí z ministerstva, čímž by se nyníjší krize značně přišťřila.

Z Vídně oznamuje se dne 1. dubna: Manželé Szechenyiovi jsou zde ubytováni v hotelu Bristol. Hraběnka, až do nedávna Gladys Vanderbiltová z New Yorku, je upoutána na lůžko následkem nastuzení. Hrabě Lajos Szechenyi doufá, že 5. t. m. přibude na svůj rodný statek Ceronezov. V květnu přibude prý do Budapešti, v červnu navštíví Vídeň a konce léta ztráví v Londýně. O Americe nemá pan hrabě patrně tak dobré mínění, jako o amerických milionech své americké manželky. Byv tázán, zdali hodlá se tam někdy vrátit, pravil, že sotva. Byl prý by tam považován jen za manželku své manželky, byl prý jen tam pátým kolem u vozu. Proto do Ameriky více nepůjde. Až vrátí se domů, hodlá se věnovat politice. Při tomto jeho projevu ozvalo se z lůžka jeho manželky: "Bah! Chceš-li mít politiku, té můžeš mít v Americe více, nežli dost!" — "Cože?" zvolal hrabě na to s opovržením. "Americká politika? To je samý humbug! Já jsem a zůstanu věrným synem své vlasti!"

Během přítomnosti mladých novomanželů v Benátkách byli tiše pozváni od císaře Viléma německého na jeho jahtu, jež očekávala jej tam, aby ho dopravila na ostrov Korfu. Ztrávil zde odpoledne ve společnosti císařských manželů, hraběnky Morosiniové a hraběte Paduopolioho. Císař prý při příležitosti té věnoval mladé americké hraběnce zvláštní pozornost. Komnaty, jež oběma hrabě pro sebe v hotelu Hungaria v Budapešti, jsou nejdražší v celém městě. Jsou to čtyři komnaty, v nichž svého času ubytován byl perský šach a jiní panovníci.

RUSKO.

"Golos Moskvy" oznamuje, že se očekává v zahraničním ministerstvu ruském důležitá změna. Jako kandidáti na úřad zahraničního ministra označují se nyníjší ruský vyslanec v Římě, státní sekretář Muravěv, vyslanec v Berlíně š. Izvolskij a státní sekretář Gorenkyin, vyslanec v Paříži. V tomto snažení po změně v diplomacii spatřuje se výsyp reakce, která utrpěla při svém přímém útokem na kabinet Stolypinův porážku a nyní pokouští se jej porazit.

Ruská vláda cítí se uraženou následkem jednání amer. konsula v Charbinu, Fred. D. Fischera, jenž chová se odmítavě vzhledem k uznání ruské právomoci v Mandžursku. Konsul trvá na stanovisku, že rozhodující právomoc vykonává v Mandžursku Čína, a vedle toho podepsal také protest proti přiznání neodvislé ruské municipální správy v železničním obvodu v Charbinu a Chailiaru. Jeho stanovisko v této rusko-čínské sporé otázce přimělo Rusko, aby od zdejším amerického velvyslance a od vlády ve Washingtonu požadovalo vysvětlení. Fischer pověřen je u čínské vlády a od svého přechodu do Charbinu v lednu minulého

roku zdráhal se vytrvale uznati, že má co činiti s ruskou správou tohoto území. Trvá na tom, že pověřen je u čínské vlády a odmítl návrh jednoho úředníka ruské železniční správy, aby si vyžádal souhlas gen. Chorvata, ruského guvernéra Charbinu, nežli otevře svůj konsulat a vztýčí nad budovou konsulatní americký praporek. Na základě smlouvy z roku 1896 Rusko činí si nárok na úplnou kontrolu železniční oblasti v Mandžursku, jakož i osobuje si právo zřizování samostatných a neodvislých municipálních správ. Čínský tautai protestoval proti tomu u ruského guvernéra, jakož i u tammích konsulatů Spoj. Států a Japonska. Japonci ale, kteří nyní v Mandžursku stojí na přátelské noze s Rusy, odmítli protest tautaiův, kdežto americký konsul ho podporoval. Tamní zahraniční úřad je toho náhledu, že by bylo to rozhodné ku prospěchu Spojených Států, kdyby uznaly ruskou administraci v Mandžursku, poněvadž usazení tam cizinci mají podíl na privilegiích této správy.

FRANCIE.

Vypovídání ruských příslušníků ze Švýcarska a vydání jich ruské vládě vzbudilo veliké protestní hnutí v celé civilizované Evropě. Poněvadž právě nyní jedná se zase o to, aby ruský příslušník Bromar-Vasiljev ruským úřadům byl vydán, uveřejňuje orgán socialisty Jaurésa "L'Humanité" protest četných světových publicistů a spisovatelů proti takovému jednání. Otiskujeme v překladě tento protest zároveň s jmény mužů, kteří ho podepsali. Protest ten zní: Samohlava ruská požaduje na republice švýcarské vydání Bromara Vasiljeva, který jako člen socialistické revoluční strany usmrtil Kandaurova prefekta policie v Pensie v lednu roku 1906. Když bylo klidné a zákonitě manifestováno na oslavu carského manifestu ze dne 17.—30. října, způsobil policejní prefekt v Pensie hromadné vraždění dětí a žen; on vyvolal také pogromy proti inteligenci a ve věznicích dal mučiči politiké vězně. — Akt, který Bromar Vasiljev z rozkazu své strany vykonal, byl tudíž činem ryze politickým. — Za stejných okolností Francie odepravila vydati Hartmanna, který sčestnil se atentátu, zhytaného proti Alexandru II. — Itálie odmítla vydati Michajla Gotze, člena bojovné organizace revoluční strany socialistické, která zabila Slipjagina a Plehveho. — Švédsko odepravilo vydati Čerňjaka, který byl obžalován, že měl účast na atentátu proti Stolypinovi. — Rakouská porota před několika málo dny, když ruské státní zastupitelství upustilo od žaloby, osvobodila Vandu Krachelskou Dobrozdickou, která se doznala, že hodila pumu na generálního guvernéra Polska, Skalonu. — Republika švýcarská snad nebude chtít učiniti to, co neucinily ani monarchie a císařství. Důvěra v ní byla již otřesena, když úřadům ruským vydala Belenceva, který dříve, než byl jakkoli souzen, zemřel pod ranami ve vězení. — A přece ode dávná svobodněnau Švýcarsku bylo etí, že hájilo i proti největším monostem uprchlíky politické všech národností. — Jsme jisti, že republika švýcarská vydání Bromara Vasiljeva nezpřemovějí se opět dosavadní slecheté tradici. Anatole France, Octave Mirbeau, A. Ferdinand Hérol, Jean Jaurés, Gustav Geofroy, Frances de Préssensé, předseda Li-gy pro lidská a občanská práva, Pierre Quillard, Ch. Seignobos, profesor na universitě sorborské, Paul Painlevé, člen Institutu, Gabriel Sallés, chefredaktor časopisu "Courrier Européen", Jean Longuet, Albert Thomas, L. Rámy, redaktori denníku "L'Humanité", F. Cruet, redaktor časopisu "Dépêche", Charles Richet, člen Akademie lékařské, Gley, profesor lékařské fakulty, Meslier, poslanec, H. Tarbouniech, Hubert Lagardelle, profesori kolleje věd sociálních

OMAHA.

Za velikého účastenství oslavili Čechové omažští minulou neděli v Sokolovně památku stoletých narozenin jednoho z prvních příkopníků Volné Myšlenky mezi Čechy americkými, Ladimíra Klácela. Večer zahájen byl p. S. Rokuskem, předsedou zdejší Svob. Obec, který velice pěkným proslavem vysvětlil účel oslavy a uvítal hojný počet shromážděných. Pěvecký odbor řádu Eliška Přemyslova, čís. 77 ZČBJ, pod řízením pí. Tauchenové přednesl "Píseň zvoníkovu", upravenou zdejšími prof. Pecllem. Přednes krásného sboru setkal se s úspěchem a pěkným potleskem příneceny byly k přidání jiné písně. Po té p. Stan. Šerpán přednesl nádhernou básně Svatopluka Čecha "Svobodu". Smíšený pěvecký sbor pod řízením p. J. V. Maška zavítal se shromážděným přednesem Horníkových "Bojovníků". Pani A. Fuksová zakončila první část programu pěkným přednesem básně "Mrtvým vylástením" od Svatopluka Čecha. Po krátké přestávce p. Jan Rosický představil řečníka večera, red. Karla Pelanta, který promluvil na téma: Klácel a národní myšlenka česká. Řečník nejprve objasnil shromážděným situaci v Čechách a na Moravě před bouřlivým rokem 1848. Bylo tehdy těžko v Čechách i jinde a zejména každému volnějšímu smýšlení dávalo se pod ledem absolutismu velmi špatně. Národní uvědomění české bylo dosud v plenkách. Byli sice upřímní čeští vlastenci, kteří potají pracovali všemi silami na probuzení národního citu, ale to všechno byly pouhé jiskřičky, které hned v počátcích dušeny byly vládou světskou i církevní. Teprve v letech třicátých ukázaly se snahy soustavnější, které zejména působily na mládež. Byly to doby pro národ náš neutěšené a neutěšené pro každý volnější projev vůbec. A v té době, krajně volnému smýšlení nepřiznivě, vstupuje do veřejného života František Klácel, mladý filosof, který právě dokončil svá gymnasiální studia v Litomyšli. Jsa pouze chudým studentem, je nucen jíti do kláštera Augustiniův v Brně, kdež příjímá klášterní jméno Matouš. V roce 1833 vysvěcen byl tamtéž na kněze. Klácel je duše nakaaná, hloubající, věd, osvobozená, která v tichu klášterním oddává se studiu věd přírodních i filosofie. Jako bibliotékař knihovny klášterní, která obsahovala přes 30,000 svazků, měl k tomu znamenitou příležitost. Vedle toho čle sčestností se mladého rašení mezi upřímnými českými vlastenci, nehledě na to, že jedním tím budí k sobě nedůvěru u svých představených. Pilně čte a s první zálibou lepší doby a stává se vedle všeho Panslavistou, Vseslovanem. Vylohá dva svazky svých "Lyriekých básní", které mezi mládeží způsobily veliké nadšení. Vedle toho píše filosofické články, jež jsou prvními původními českými pracemi, hledá nová česká slova a obohacuje tak mluvu naši. Ve věku 27 let stává se profesorem filosofie a své myšlenky hledí uplatňovati hlavně mezi mladou generací. Stává se oblíbenou mládeže, ale zároveň s láskou na jedné straně vzrůstá nenávisť na straně druhé. Vedle toho poměry se stávají přístřnějšími, vláda pilně pátrá po všech, kdož budí lásku k volnosti a osvobodě, a zcela přirozeně dochází i na Klácela. Jeho přednášky jsou hebdvě zkomáňy a vycházi na jeho, že Klácel je pantheistou a že jeho názory nesrovnávají se s dogmatikou katolickou. Z této příčiny Klácel zbaven byl profesury. Pronásledovaný filosof uchytil se k titulu svému Veitovi do Liběchova, kde strávil několik šťastných chvil a zde napsal i první české dílo filosofické "Dobro-vědu". Vytvářán biskupem, nechtěje se opět do kláštera. Poslední odebral se do Prahy a odtud moravskými stavy povolán byl, aby stal se redaktorem "Moravských

novin". Zde však nesetral dlouho a opět uchýlil se z veřejného života do soukromí. Jest však stále literárně činným a vydává v Lipsku "Jahůdky" a "Ferinu líšáka", jež v Čechách hojně jsou čteny a setkávají se s výsledkem, za kterým psány byly. Poněvadž v Čechách jako knězi, vystoupivšímu z církve, nekynuly žádné vyhlídky, Klácel stěhuje se do Ameriky. Zde stává se redaktorem "Slovana Amerického", vydává "Hlas Jednoty Svobodomyšlných" a "Svojuna". Z Chicaga nehytuje se do Coopertownu, Wis., kdež nějaký čas jest katolickým farářem, odtud později přestěhoval se do Manitowoe, dále nějaký čas bydlel v Millwaukee, Kewaunee a konečně jako starce zklamany životem umírá u svého přítele Záleského v Belle Plaine, Ia., dne 17. března 1882. V Klácelovi, podobně jako v nedávno zesnulém Svatopluku Čechovi vidíme typ českého člověka. Oba dobře vystihnuvše, co přitímilo pád českého národa, co vždy jej tlačilo k zemi, ve svých spisech odhazují živé okovy a staví do popředí ideál osvojeného člověka. Nadšeně bojují pro tento ideál, stávají se proti tmám, dogmatům a vítězně postupují ku konečnému svému cíli. Zajímavé jest, že Klácel již před mnoha lety zabýval se otázkami, jež teprve v poslední době považovány jsou za aktuální, zajímal se o socialismus, o otázku ženskou a o podobné. Řečník praví, že nejlépe uctíme památku obou těchto našich mužů tím, když budeme žít tak, jak oni si přáli, když to svoje čestaví pozvedneme trochu a budeme je bráti upřímně. Milujme svůj národ, svůj lid! Pěstujme mezi sebou styky přátelstevské, upřímnější, chovejme se druh ke druhu jako bratr ku bratru, neztrpějme si zbytečně svého života. Řečník zakončil přáním, aby ještě o mnohých, podobně jako o Klácelovi a Čechovi mohlo se říci: "Živ jsa, nosil v srdci národ celý, umřev, žije v srdci celého národa." — Neutuchající potlesk byl řečníku odměnou za krásnou přednášku, v každém ohledu věcnou, podanou bez řečnické titěrnosti. Klidným ton přednášejícího, barvitě, stále zajímavé líčení a jasný přednes každému se zamlouval a p. Pelant rázem získal si srdce všech těch, kdož přítomni byli. Nepamatujeme se dosud, aby přednáška u nás setkala se s tak dokonalým úspěchem a všestranným uspokojením jako tato. Nyní plně chápeme kouzlo p. Pelantových vystoupení, která všude, kamkoli zavítá, získávají mnohé přátele. Jsme pevně přesvědčeni, že i příští páne Pelantovy přednášky budou hojně navštěvovány.

Ve čtvrtek, dne 9. dubna, nemělo by býti nikoho, kdo by opomenul navštívit přednášku p. Pelantovu, která večer pečl vřel. Spolku Karel Havlíček Borovský uspořádána bude v Sokolovně. Théma: Kam spěje lidská společnost.

Manželé Davidovi vypravili v pondělí odpoledne deersku svou Anni na návštěvu do městečka Prague, Neb., aby tam u manželů Polákových ztrávila přes školní nyníjší prázdniny.

Na českou odbočku státní knihovny v Lincoln, Neb., přispěl dále Tábor Žižkův Dub, čís. 115, WOW, South Omaha, \$1.00. Další příspěvky budtež zaslány na pokladnička zařizujícího sboru p. V. Vaněru.

Na počest narozenin si. Marie Žižkové, dcery manželů A. Žižkovských, bydlících v č. 3018 jil, 18. ul., uspořádán byl minulou nedělí pěkný dýchánek, jehož účastenstvo se množství přátel oslavovanky. Baxili se všichni po celé odpoledne velmi pěkně a rozeběhali se v té nejlepší náladě. Slesně Žižkové srdečně přejem mnoho slaru na další pouťi životem.

The Kronberg Regiment Band, která skládá se z 35 vybraných a znamenitých hudebníků, uspořádá svůj koncert v Auditoriu ve čtvrtek, dne 21. dubna. Ka-

pehu tuto předehází ta nejlepší pověst a není pochyby, že zrovna tak jako vystoupení jiná, i omažské dobrou pověst její utvrdí. Sorganisována byla v roce 1888 a od prvního svého vystoupení slavila své triumfy. Všude, kamkoli zavítala, setkala se s velikým úspěchem. Od roku 1898 jest kapelníkem Erik Hoeborg, druhy ředitel dvorní kapely královské opery v Stockholm. V roce podnikla kapela tato vítěznou cestu po Německu a všude prorazila svým uměním. Mnohé německé kritiky vyslovily své překvapení nad uměním této švédské vojenské kapely. Znamenitá kapela tato za poslední dobu získala si znamenitou pověst a není pochyby, že i vystoupení její v Omaze setká se s velikým úspěchem.

Nezapomeňte dostaviti se na přednášku p. Pelantovu, která uspořádána bude ve čtvrtek, dne 9. dubna, v Sokolovně. Vedle přednášky na téma: "Kam spěje společnost lidská", proveden bude malý program, který bude každého zajímat. Pani M. Burešová, druhy žačka L. Klácela, přednese jednu z Klácelových písní a vedle toho bude i recitace. Mějte na paměti, že dobrého řečníka, jakým p. Pelant jest, nemůžete slyšeti často a proto nezameškejte tuto příležitost.

V pondělí večer uspořádal p. Pelant za velice slušného účastenství českých dětí a jich rodičů přednášku o velikých našich třech mužích, Husu, Žižkovi a Komenckém. Přednáška byla velmi zajímavá a vylischnuta byla velmi pozoruhodně jak malými, tak i jich rodiči. Uspořádána byla pečl Sboru Zástupců České Skoly.

Na 6000 osob účastenstvo se velkého banketu, jenž uspořádán byl McKinley klubem v pondělí tohoto týdne večer v Auditoriu na počest W. H. Tafta, tajemníka války a kandidáta pro úřad presidentský. Galerie vyplněny byly do posledního místa. Veliké nadšení zavládlo, když do Auditoria dostavil se W. H. Taft a bouřlivý potlesk nebral ani konce. Na banketu tom promluvil několik řečníků a byla to zejména řeč Taftova, jež těšila se zvýšenou pozorností a častou nadšeným potleskem byla přerušována. Z krajanů banketu účastenstvo se, pokud nám je známo, pp. V. Bureš, L. Bečka a O. Charvat. Podrobnější zprávu přineseme přistě.

V sobotu, dne 2. května, uspořádán bude v síni p. J. V. Kašpara na oslavu dělnického svátku velkolepý ples, ku kterému každý jest aktivně zván. Dobré pověstí se těší kapela p. J. R. Flava bude účinkovat a zajistí každého uspokojí dokonale. Kdo již přitelem upřímně zábavy, neopomeňte se dostaviti.

Cheete-li se pochtunati na dobřem a řízném pivečku, likéru neb výtečném doutníku, zajděte do Národní Síni p. V. Filipa na 13. a William ul., kde dostane se Vám té nejlepší služby. Na skládě výběr nejlepších tuzemských i importovaných vín, všeho druhu kofalek a doutníků. Krásná místnost pro pořádání schůzí, zábav a divadel. Vše jest znovuzřízeno a vyhovuje všem požadavkům. 3711

Malé Kláče, 5 a půl roku staré deerské manželé Váe, Schneidra, daří se nyní po 14-denní nemoci mnohem lépe a má naději na brzké úplné uzdravení. Původně zapadly se jí mandle v krku a z toho potom vyvinula se jiná nemoc a sice podobalo se jí v nehu a hlavě, takže musela podstoupiti bolestné sice, ale nutné léčení pod pečl odborného lékaře Dr. Owen-a.

Schůze zvelebovacího klubu. Přítel neděl, dne 12. dubna o 2. hod. odpol. v Kašparově síni na 13. ul., odhývati se bude plenární schůze a všichni členové klubu jsou tímto vyzýváni, aby se do schůze této dostavili. Zároveň všichni krajané, jež dosud členy nejsou, jsou též aktivně zváni do schůze této se dostaviti a za členy ke klubu přistoupiti. Neul ani té

nejmenší příčiny, proč by nemohl každý řídný Čech v Omaze náležeti k organizaci, jež si vytkla sledovat cíle, pro společné dobro tak důležité, tak jak stanovují klub zřejmě předpisují. Jest zajisté přáním nás všech těšiti se té nejlepší pověstí našich spolubojovníků a toho dočilem mnohem snáze, utvoříme-li jednotné velké těleso a pracovatí budeme společným úsilím k uplatňování našich občanských zájmů. Pročez neopomeňte nikdo přistí neděli se dostaviti, jakož i zároveň sousedy své s sebou vybidnouti.

Chas. Steiger, předseda.
Emil Čermák, tajemník.

Krajan zastřelen.

(Naše původní sdělení.)
Valparaiso, Neb. — Dne 29. března stihlo dobře známého krajana Josefa Růžičku politováníhodné neštěstí. Jeho dvandvacetiletý syn Bohuslav a jeho švagr prohlíželi brokovnici a tu nešťastnou náhodou rána vyšla a projela Bohuslavu Růžičkovi vedle oka do žela. Nešťastný mladý krajan byl okamžitě mrtve. Pohřeb jeho odhýval se dne 1. dubna. Loučení rodičů s mrtvým synem bylo velmi dojemné a málokteré oko zůstalo suohé. Zesnulý náležel k řádu ZČB Jednoty v Brainard. Vyslovují zarmouceným rodičům svoji upřímnou soustrast.

Jan Novotný.

NOVINKY Z LINWOOD, NEB.

V sobotu, dne 28. března, sehráli zde divadelní představení ochotníci z Bruna v síni p. F. Bartoše. Návštěva nebyla zrovna dle toho, jak si "Staří blázni" zasluhovali. Ochotníci své úlohy měli nastudováno jako otcenáš. Doista pí. Procházková, vdova, odřikávala jako když bičem mrská, ale více mimiky při tom by jí slušelo výborně. Naši ochotníci měli by si zapamatovati to, že nehraje, když se naučímé hlohu nazpamět a pak ji taktéž odřikáváme. Mimika hraje a to je hlavní věc. Dle pohybu si člověk pomůže a může do své úlohy něco přidat, dle okolností. To potom tvrdí muziku. To je křik, kde se u nás vezme tolik starých panen, že mohou podniknout takové divadlo, jako jsou "Staré panky".

Pan Kugler má zase dopal, že mu přibýlo o jednoho křiklouna více a že nebude moci večer spát. Gratulujeme!

Pani A. Havlíková z David City se svoji švagrovou, pani Šabatkovou, navštívily nás minulý týden. Manželé M. Šťávovi a moje starší vyjeli si na automobilu v pátek až k p. R. Nováčkovi. Jezdí prý se to dobře. Šotrab.

TRŽNÍ CENY.

Omaha, dne 8. dubna 1908.
Obilní trh v tomto týdnu započal velmi slabě. Následkem kabe-lových zpráv, jež oznamovaly poklesnutí cen v světových tržisticích, nejevila se valná chuť ku koupi a trh byl chabý od počátku až ku konci. Průměrné ceny byly následující:
Pšenice — č. 2 tvrdá, 92½—93c; č. 3 tvrdá, 88—91c; č. 4 tvrdá, 85—88c. Jarka — č. 3, 93—95c.
Kukuřice — č. 3 žlutá, 60—61c; č. 3 bílá, 60c.
Žito — č. 2, 72—73½c; č. 3, 70—71½c.
Trh na dobytek nebyl valný následkem toho, že přivezeno do trhu dobytka velmi málo. Pouze 68 kar bylo přivezeno, kdežto hned při začátku týdne minulého doprava bylo do trhu 655 kar. Z té příčiny nebylo žádným překvapením, že ceny o malíčko vstoupily a odbyt byl dobrý.
Průměrné ceny byly následující:
Pěkní volí at nejlepší 66.40—7.00
Prostřední volí 5.85—6.10
Volí k řezu 4.75—5.85
Krávy 4.85—5.85
Jalovice 3.75—4.85
Prasata nejlepší 3.70—3.75
Ovce nejlepší 7.50—7.90
Málo a málo, libra 22—24c
Málo farmářské 20—26c
Vejce, tucet 1.15
Šípice, libra 12c